

УДК: 619: 636.7

ЕФЕКТИВНІСТЬ АУТОІМУННОЇ ТА ІМУНОСТИМУЛЮЮЧОЇ ТЕРАПІЇ В СИСТЕМІ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ ПАПІЛОМАТОЗУ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ У СОБАК**САМОЙЛЮК В.В., к. вет. наук**
МІЩАНЧУК М.В., магістр*Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпропетровськ*

Встановлено, що папіломатоз ротової порожнини частіше реєструється у собак віком від 1 до 5 років. У деяких випадках захворювання проходить без проведення лікування в терміни до 6 місяців. Лікування папіломатозу у собак анфлууроном є ефективнішим, ніж застосування аутоімунного тканинного препарату з папілом, що викликає зникнення лише їх частини. Через два тижні після початку імунотерапії кількість еритроцитів збільшується на 11,3 %, лейкоцитів – на 17,2 % та гемоглобіну – на 13,5 %. Комплексний метод лікування папіломатозу має більш виражений стимулюючий вплив на резистентність і ступінь імунологічного захисту собак ніж окреме застосування анфлуурону і аутоімунного тканинного препарату, що підтверджується гематологічними показниками. Кількість еритроцитів в даній дослідній групі через 2 тижні після початку лікування збільшилася на 11,6 %, лейкоцитів на 33,3 % і гемоглобіну на 15,1 %. Комплексний метод лікування папіломатозу з використанням анфлуурону і аутоімунного тканинного препарату з папілом є ефективним і може використовуватися для лікування даного захворювання. Цей метод призводить до скорочення термінів одужання.

Ключові слова: анфлуурон, аутоімунний препарат, гематологічні дослідження, папілома, папіломатоз ротової порожнини, собаки.

Вступ. Останнім часом відмічено ріст захворюваності собак на папіломатоз ротової порожнини, У зв'язку з цим, пошук ефективних методів лікування цієї патології є достатньо актуальною проблемою.

За літературними даними, під час лікування папіломатозу ротової порожнини у собак мають місце певні труднощі. Однією з проблем є те, що після проведеного лікування у деяких випадках спостерігаються рецидиви. Автори пов'язують це з порушеннями природної резистентності і стану імунного захисту організму [8, 11].

За даними літературних джерел, певну ефективність під час лікування папіломатозу у собак має фоспреніл – препарат який застосовують для лікування вірусних інфекцій дрібних домашніх тварин [4, 5, 6]. Автори також повідомляють про ефективність інтерферонів під час лікування папіломатозу [2].

В США протягом багатьох років застосовували системну хіміотерапію папіломатозу собак вікристином, циклофосфамідом, доксорубіцином або блеоміцином. Цей метод лікуван-

ня використовували в запущених випадках, коли папіломи не зникали протягом 5 місяців і більше [10]. Мають місце повідомлення про лікування папіломатозу ротової порожнини у собак хірургічними і кріотерапевтичними методами [1, 3, 7, 9].

Слід відмітити, що в літературі не достатньо висвітлені деякі аспекти комплексного лікування папіломатозу ротової порожнини у собак та оцінка ефективності запропонованих методів лікування об'єктивними клінічними і лабораторними методами досліджень. Таким чином, удосконалення існуючих і розробка нових методів лікування папіломатозу у собак є достатньо актуальною проблемою.

Метою було удосконалення комплексних методів лікування папіломатозу ротової порожнини у собак з використанням тканинної та імуностимулюючої терапії.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом для досліджень слугували собаки яким поставлений діагноз на множинний папіломатоз ротової порожнини. Тварин розділили на чотири групи – три дослідні і одну контрольну

по 3 тварини у кожній.

В усіх групах тварин, включаючи контрольну, вводили 0,5% розчину новокаїну внутрішньовено в дозі 1 мл на 10 кг ваги тварини 1 раз в 4 дні. У першій дослідній групі проводили аутоімунну терапію. В другій дослідній групі тваринам вводили анфлурон по 1 мл 1 раз в 48 годин. В третій дослідній групі проводили комплексне лікування з введенням новокаїну, анфлурону і тканинного аутоімунного препарату.

У групах тварин, де проводилася аутоімунна терапія, хірургічним шляхом видаляли папіломи (біля 5 г), заморожували їх, а потім ретельно подрібнювали та заливали фізіологічним розчином 1:10. Після цього витримували 36 годин в холодильнику при + 4°C і додавали 40% р-н формаліну до 1% концентрації за формальдегідом. Суміш розводили фізіологічним розчином 1:1 і вводили 5 мл на тварину підшкірно триразово 1 раз на тиждень.

Перед початком лікування і повторно через 2 тижні у тварин проводили забір крові і за загальноприйнятими методиками визначали кількість еритроцитів, лейкоцитів та гемоглобіну.

Для визначення ефективності лікування враховували динаміку гематологічних показників, ступінь регресу папілом, інтенсивність їх зникнення та можливу появу рецидивів.

Результати та їх обговорення. В встановлено, що папіломатоз ротової порожнини частіше реєструється у собак віком від 1 до 5 років. Згідно анамнестичним даним, перші папіломи в більшості випадків з'являлися в прісі-

нку ротової порожнини та на губах і розповсюджувалися по ротовій порожнині. Частіше у собак в ротовій порожнині виявлялися округлі папіломи, що мали світло рожевий колір. Рідше спостерігали рельєфні розростання нерівної форми, що нагадували кольорову капусту. В деяких випадках папіломи рясно покривали губи та порожнину рота. Іноді мали місце випадки коли вражалися не тільки губи та ротова порожнина, а і шкіра, особливо в ділянці морди. У деяких собак з папіломатозом ротової порожнини спостерігали незначну слинотечу та кровотечі через ушкодження папілом. У цих випадках іноді мало місце інфікування папілом. Згідно спостережень, у деяких випадках папіломатоз проходив без проведення лікування в терміни до 6 місяців, а інколи спостерігався хронічний перебіг.

Застосування імунотерапії призводить до збільшення кількості еритроцитів на 11,3%, лейкоцитів на 17,2% та гемоглобіну на 13,5% (таблиця). Застосування комплексного лікування дає дещо кращий результат. Кількість еритроцитів в даній дослідній групі через 2 тижні після початку лікування збільшилася на 11,6%, лейкоцитів на 33,3% і гемоглобіну на 15,1%. Найнижчим з усіх дослідних груп було підвищення даних показників після застосування аутоімунної терапії. Кількість еритроцитів підвищилася на 8,7%, лейкоцитів на 8,8% і гемоглобіну на 2,5%. У контрольній групі вказані показники не зазнали суттєвих змін.

Таким чином, аналізуючи динаміку гематологічних показників, ступінь регресу папілом та ступінь їх зникнення можна стверджувати,

Таблиця. Гематологічні показники до і після лікування папіломатозу різними способами

Група тварин	Гематологічні показники								
	Еритроцити гр./л			Лейкоцити тис./мм ³			Гемоглобін гр./л		
	До	Після	%*	До	Після	%*	До	Після	%*
Перша дослідна група (аутоімунна терапія)	6,60± 0,64	6,90± 1,05	8,7	10,33± 2,52	11,33± 2,53	8,8	79,67± 5,86	81,67± 5,77	2,5
Друга дослідна група (анфлурон)	6,36± 1,33	7,17± 0,81	11,3	9,67± 2,31	11,67± 2,31	17,2	75,01± 13,23	86,67± 10,4	13,5
Третя дослідна група (комплексне лікування)	6,48± 0,75	7,33± 1,0	11,6	8,00± 1,53	12,00± 2,0	33,3	75,00± 5,00	88,33± 7,64	15,1
Контрольна група (новокаїнотерапія)	6,57± 0,45	6,60± 0,36	0,5	9,67± 1,53	10,33± 1,53	6,4	80,00± 5,00	78,33± 7,63	- 2,0

*Примітка: відсоток зміни гематологічних показників через 2 тижні після початку лікування.

що застосування аутоімунного препарату в першій дослідній групі не привело до очікуваного результату. Лише у однієї тварини спостерігали регрес папілом майже до повного зникнення. У інших двох собак, введення цього препарату сприяло зникненню лише частини папілом.

Дещо кращий результат отриманий в другій дослідній групі де вводили анфлурун. В усіх собак даної дослідної групи папіломи зменшувалися у розмірі, ставали світлішого кольору і в терміни до 3 тижнів зникли майже повністю.

Слід відмітити, що найбільш ефективним було комплексне лікування папіломатозу з використанням як аутоімунної терапії, так і анфлуруну, у третій дослідній групі. Усі тварини даної групи одужали. За період спостереження (до 1 року) нові папіломи не виникали. Терапія новокаїном у контрольній групі виявилася майже не ефективною, та привела до зникнення папілом лише у однієї тварини. Таким чином, можна стверджувати, що папіломатоз ротової порожнини у собак слід лікувати комплексно з застосуванням як тканинної, так і імунотерапії.

Висновки.

1. Папіломатоз ротової порожнини частіше реєструється у собак віком від 1 до 5 років. Перші папіломи в більшості випадків з'являються в присінку ротової порожнини та на губах, а з часом розповсюджуються по ротовій порожнині. Вони мають округлу форму, світ-

ло-рожевий колір або представляють собою рельєфні розростання нерівної форми. В деяких випадках захворювання проходить без проведення лікування в терміни до 6 місяців.

2. Лікування папіломатозу ротової порожнини у собак анфлуруном є ефективним. Застосування аутоімунного тканинного препарату з папілом викликає зникнення лише частини папілом. Застосування імунотерапії призводить до збільшення кількості еритроцитів на 11,3%, лейкоцитів – на 17,2% та гемоглобіну – на 13,5%.

3. Комплексний метод лікування папіломатозу має вираженіший стимулюючий вплив на резистентність і ступінь імунологічного захисту собак, ніж окреме застосування анфлуруну і аутоімунного тканинного препарату, що підтверджується гематологічними показниками. Кількість еритроцитів в даній дослідній групі через 2 тижні після початку лікування збільшилася на 11,6%, лейкоцитів – на 33,3% і гемоглобіну на – 15,1%.

4. Комплексний метод лікування папіломатозу з використанням анфлуруну і аутоімунного тканинного препарату з папілом є ефективним і може використовуватися для лікування цього захворювання. Даний метод призводить до скорочення термінів одужання.

Перспективи подальших пошуків. На перспективу планується вивчення ефективності імуностимулюючих препаратів в системі комплексного лікування папіломатозу у собак.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васин Г.Н. Лечение папилломатоза ротовой полости у собак // Г.Н. Васин. – Казанский ветеринарный институт. Ученые записки. – Казань, 1971. – Т. 110. – С.236–237.
2. Грязин В.Н. Использование индуктора интерферона для лечения папилломатоза собак./ В.Н. Грязин. – Актуальные вопросы ветеринарии // Тез. докл.1-й научно-практ. конф. факультета ветеринарной медицины НГАУ. – Новосибирск, 1997.
3. Корепова О.М. Способы лечения папилломатоза у собак / О.М. Корепова. – Материалы 52-й науч. конф. молодых ученых и студентов // СПбГАВМ, – СПб., 1998, – С. 18.
4. Основные механизмы противовирусного действия фоспренила – препарата естественного происхождения/ [С.В. Ожерелков, О.Ю. Сосновская, Т.Н. Кожевникова и др.]. – К.: VII Межд. конф. по пробл. ветеринарного обслуживания мелких домашних животных. 2–5 октября 2002.
5. Санин А.В. Применение иммуномодуляторов при вирусных заболеваниях мелких домашних животных // А.В. Санин. – Российский ветеринарный журнал. Мелкие домашние и дикие животные, 2005. – Т 1. – С. 38–42.
6. Санин А.В. Справочник по традиционным и нетрадиционным методам лечения собак. / Санин А.В., Липин А.В., Зинченко Е.В. – М. Центрполиграф, 2007. – С. 354.
7. Спыну М.Д. Криохирургическое лечение папиллом у собак / М.Д. Спыну. – Актуальные проблемы ветеринарной медицины: Сб. науч. тр. // СПб. ГАВМ, – СПб., 1998. – С. 102.
8. Соколов А.В. Практические аспекты использования иммуностимуляторов при болезнях плотоядных. / А.В. Соколов, Р.И. Булгаков. – Актуальные проблемы ветеринарной медицины мелких домашних животных: Матер. конф. 25–26 ноября 1999 г. – СПб., 1999, – С. 40–45.
9. Muste A. Observatii clinice si terapeutice in papillomatoza ea caine / A. Muste, N. Mates, L. Oana,

- [et al.] // Bui. univ. de stiinte agr. si medicina Veterinara. Ser. zootehnie si medicina Veterinara / Cluj.-Napoca, 1995, – Vol. 49. – P. 451 – 453.
10. Calvert C.A. Canine viral papillomatosis. In: Greene CE, ed. Infectious diseases of the dog and cat. – Philadelphia: WB Saunders, 1990.
11. Chambers V.C. Canine oral papillomatosis: Immunologic aspects of the disease / V.C. Chambers, C.A. Evans, R.S. Weiser // Cancer Res., 1960, – 20. – P. 1083–1093.

REFERENCES

- Vasin, G.N. (1971). Lechenie papillomatoza rotovoj polosti u sobak. *Uchenye zapiski. Kazanskij vetinstitut*, 110, 236–237. [in Russian]
- Grjazin, V.N. (1997). Ispol'zovanie induktora interferona dlja lechenija papillomatoza sobak. Proceedings of the Conference fakul'teta veterinarnoj mediciny NGAU “Aktual'nye voprosy veterinarii”. Novosibirsk. [in Russian]
- Korepova, O.M. (1998). Sposoby lechenija papillomatoza u sobak. Proceedings of the 52rd International Conference // SPbGAVM, SPb., 18.
- Ozherelkov. S.V., Sosnovskaja. O. Ju., Kozhevnikova. T.N. et al. (2002). Osnovnye mehanizmy protivovirusnogo dejstvija fosprenila – preparata estestvennogo proishozhdenija. Proceedings of the Conference “II Mezhd. konf. po probl. veterinarnogo obsluzhivanija melkih domashnih zhivotnyh”. 2–5 oktjabrja. Kyiv Ukrayina. [in Russian]

Sanin, A.V. (2005). Primenenie immunomodulja-torov pri virusnyh zbolevanijah melkih domashnih zhivotnyh. *Rossijskij veterinarnyj zhurnal. Melkie domashnie i dokie zhivotnye*, 1, 38–42. [in Russian]

Sanin, A.V., Lipin, A.V. & Zinchenko, E.V. (2007). Spravochnik po tradicionnym i netradicionnym metodam lechenija sobak. Moscom, Russia: Centrpoligraf. 354. [in Russian].

Spynu, M.D. (1998). Kriohirurgicheskoe lechenie papillom u sobak. *Aktual'nye problemy veterinarnoj mediciny: Sb. nauch. tr.*, – SPb. Russia: GAVM, 102. [in Russian]

Sokolov, A.B. & Bulgakov, R.I. (1999). Prakticheskie aspekty ispol'zovanija immunostimulja-torov pri boleznyah plotojadnyh. Proceedings of the Conference “Aktual'nye problemy veterinarnoj mediciny melkih domashnih zhivotnyh”, 25–26 nojabrja, 40–45. [in Russian]

Muste, A., Mates, N., Oana, L., Timen, A. & Neculoiu, D. (1995) Observatii clinice si terapeutice in papillomatoza ea caine. *Bui. Univ. de Stiinte Agr. si Medicina Veterinara. Ser. zootehnie si medicina Veterinara. Cluj.-Napoca*, 49, 451 – 453.

Calvert. C.A. (1990). *Canine viral papillomatosis*. In: Greene C.E., ed. Infectious diseases of the dog and cat. – Philadelphia: WB Saunders.

Chambers. V.C., Evans. C.A. & Weiser. R.S. (1960). Canine oral papillomatosis: Immunologic aspects of the disease. *Cancer Res.*, 20, 1083–1093.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ АУТОИМУННОЙ И ИММУНОСТИМУЛИРУЮЩЕЙ ТЕРАПИИ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ПАПИЛЛОМАТОЗА РОТОВОЙ ПОЛОСТИ У СОБАК

Самойлюк В. В., Мищанчук М. В.

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет, г. Днепр

Установлено, что папилломатоз ротовой полости чаще регистрируется у собак возрастом от 1 до 5 лет. В некоторых случаях заболевание проходит без проведения лечения в сроки до 6 месяцев. Лечение папилломатоза у собак анфлураном более эффективно чем применение аутоимунного тканевого препарата из папиллом, что вызывает исчезновение только их части. Спустя две недели после начала иммунотерапии количество эритроцитов увеличивается на 11,3 %, лейкоцитов на 17,2 % и гемоглобина на 13,5 %. Комплексный метод лечения папилломатоза имеет более выраженное стимулирующее влияние на резистентность и степень иммунологической защиты собак чем отдельное применение анфлурана и аутоимунного тканевого препарата, что подтверждается гематологическими показателями. Количество эритроцитов в данной опытной группе через 2 недели после начала лечения увеличилось на 11,6 %, лейкоцитов на 33,3 % и гемоглобина на 15,1 %. Комплексный метод лечения папилломатоза с использованием анфлурана и аутоимунного тканевого препарата из папиллом является эффективным и может использоваться для лечения данной болезни. Этот метод приводит к сокращению сроков выздоровления.

Ключевые слова: анфлуран, аутоимунный препарат, гематологические исследования, папиллома, папилломатоз ротовой полости, собаки.

**EFFICIENCY OF BY A TISSUE AND STIMULANT IMMUNITY THERAPY IN SYSTEM OF
HOLIATRY OF AT PAPILOMATOSIS OF ORAL CAVITY FOR DOGS****V. Samoylyuk, M. Mishchanchuk***Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University, Dnipro*

It is set during realization of researches, that papillomatosis of oral cavity more often registers oneself for dogs in a 1–5 summer age. On occasion a disease passes without treating in terms to 6 months. Treatment of papillomatosis for the dogs of anfluron more effectively what application of by a tissue preparation from papillomas, that causes disappearance only of part of papillomas. After two weeks after the beginning of the stimulant immunity therapy amount of red corpuscles increases on 11,3 %, leucocytes on 17,2 % and haemoglobin on 13,5 %. The complex method of treatment of papillomatosis has more expressed stimulant influence on stability and degree of immunological defence of dogs what separate application of anfluron and a tissue preparation from papillomas, that confirmed by haematological indexes. The amount of red corpuscles in this experience group in 2 weeks after the beginning of treatment increased on 11,6 %, leucocytes on 33,3 % and haemoglobin on 15,1 %. Complex method of treatment of papillomatosis with the use of anfluron and a tissue preparation from papillomas is effective and can be used for treatment of this illness. This method results in reduction of terms of recovery.

Key words: *anfluron, a tissue preparation from papillomas, dogs, haematological researches, papilloma,*
